

ИКОНОМИЧЕСКИ УНИВЕРСИТЕТ - В А Р Н А
Ф А К У Л Т Е Т „УПРАВЛЕНИЕ“
КАТЕДРА „УПРАВЛЕНИЕ И АДМИНИСТРАЦИЯ“

Приета от ФС (протокол №12/29.04.2024 г.)

Приета от КС (протокол №10/16.04.2024 г.)

УТВЪРЖДАВАМ:

Декан:

(доц. д-р Добрин Добрев)

У Ч Е Б Н А П Р О Г Р А М А

ПО ДИСЦИПЛИНАТА: „УПРАВЛЕНИЕ НА ЧОВЕШКИТЕ РЕСУРСИ И ЛИДЕРСТВО“

ЗА СПЕЦ: „Мениджмънт на образованието“; ОКС „магистър“ – редовно обучение

КУРС НА ОБУЧЕНИЕ: 5 за СНУ, 6 за ДНДО

СЕМЕСТЪР: 10 за СНУ, 12 за ДНДО

ОБЩА СТУДЕНТСКА ЗАЕТОСТ: 270 ч.; в т.ч. аудиторна 75 ч.

КРЕДИТИ: 9

РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА СТУДЕНТСКАТА ЗАЕТОСТ СЪГЛАСНО УЧЕБНИЯ ПЛАН

<i>ВИД УЧЕБНИ ЗАНЯТИЯ</i>	<i>ОБЩО (часове)</i>	<i>СЕДМИЧНА НАТОВАРЕНОСТ (часове)</i>
АУДИТОРНА ЗАЕТОСТ:		
т.ч.		
● ЛЕКЦИИ	45	3
● УПРАЖНЕНИЯ (семинарни занятия/ лабораторни упражнения)	30	2
ИЗВЪНАУДИТОРНА ЗАЕТОСТ	195	-

Изготвили програмата:

1.

(доц. д-р Стоянка Георгиева)

2.

(гл. ас. д-р Велина Колева)

3.

(гл. ас. д-р Петя Ангелова)

Ръководител катедра:
„Управление и администрация“ (доц. д-р Десислава Серафимова)

I. АНОТАЦИЯ

Дисциплината „Управление на човешките ресурси и лидерство“ дава възможност студентите да усвоят знания и умения за използване на определен набор от инструменти при осъществяване на съвременен управление на човешките ресурси и практикуване на добри лидерски практики в образователните институции. Очакваните резултати от обучението са четири:

Първо, овладяване на основните понятия и тези от концепцията за управление на човешките ресурси;

Второ, разбиране и усвояване на основните дейности, свързани с планирането, проектирането и анализа, формирането, обучението и кариерното развитие, оценяването и възнаграждаването на служителите в образователната институция;

Трето, запознаване с основни подходи и понятия от човешкото поведение в организационен контекст – управление на конфликти и стрес, създаване на организационна култура и екипна среда, управление на мотивацията на служителите в училищна среда;

Четвърто, осмисляне на концепцията за лидерство и ролята на директора/учителя като лидер в образователната институция.

Тематичните единици са 15 и са обособени в следните основни направления: концепцията ЧР (теми 1 и 2); дейности по управление на човешките ресурси (теми 3, 4, 5, 6, 7); човешкото поведение в организацията (теми 8, 9, 10, 11, 12); лидерство в образователната институция (теми 13, 14, 15).

Очакваните резултати от обучението са свързани с познаването на ключови понятия и конкретен инструментариум, както за управлението на човешките ресурси и тяхното поведение, така и за лидерството в образователната институция. Целта е развиване и използване на придобитите знания и умения в организацията.

Учебната дисциплина „Управление на човешките ресурси и лидерство“ предлага възможност за придобиване на следните компетентности: цифрова, личностна и гражданска.

II. ТЕМАТИЧНО СЪДЪРЖАНИЕ

№. по ред	НАИМЕНОВАНИЕ НА ТЕМИТЕ И ПОДТЕМИТЕ	БРОЙ ЧАСОВЕ		
		Л	СЗ	ЛУ
Тема 1. УПРАВЛЕНИЕ НА ЧОВЕШКИТЕ РЕСУРСИ В ОБРАЗОВАТЕЛНАТА ИНСТИТУЦИЯ		3	2	
1.1.	Кратък преглед на историята на управление на човешките ресурси.			
1.2.	Съвременна концепцията за УЧР: основни характеристики.			
1.3.	Поле, предмет и обхват на УЧР в образователната институция.			
Тема 2. УПРАВЛЕНИЕ НА ФУНКЦИЯТА “ЧР” В ОБРАЗОВАТЕЛНАТА ИНСТИТУЦИЯ		3	2	
2.1.	Роля и връзки на функцията “ЧР” в управление на образователната институция.			
2.2.	Как е организирано управлението на ЧР в образователната институция.			
2.3.	Компетенции и делегиране на функцията “ЧР”.			
Тема 3. ПЛАНИРАНЕ, ПРОЕКТИРАНЕ И АНАЛИЗ НА ТРУДА		3	2	
3.1.	Същност на планирането на ЧР. Определяне на потребностите от ЧР.			

3.2.	Същност, предмет, необходимост и цели на проектирането на труда.			
3.3.	Подходи и съвременни техники за проектиране труда на учителя. Възможности за дигитализация.			
3.4.	Същност на анализа на труда. Длъжностна характеристика и компетентностен модел.			
3.5.	Подходи и съвременни техники за анализ на длъжностите. Възможности за дигитализация.			
Тема 4. НАБОР И ПОДБОР НА ЧР		3	2	
4.1.	Същност на набора по ЧР. Процес на набиране. Възможности за дигитализация на дейността.			
4.2.	Същност на подбора по ЧР. Процес на подбор.			
4.3.	Специфика на дейностите по набор и подбор на педагогически и непедagogически персонал.			
Тема 5. ОБУЧЕНИЕ И КАРИЕРНО РАЗВИТИЕ НА ЧР		3	2	
5.1.	Същност на обучението. Предмет, цели, необходимост и управление.			
5.2.	Процес и форми на обучение. Възможности за дигитализация.			
5.3.	Кариерно развитие на служителите – същност и специфика в образователната институция.			
Тема 6. ОЦЕНКА И АТЕСТАЦИЯ НА ЧР		3	2	
6.1.	Същност на оценяването. Предмет, цели, необходимост и управление.			
6.2.	Процес и съдържание на оценяването в образователната институция. Възможности за дигитализация.			
6.3.	Етапи на атестационната процедура. Използвани примерни документи.			
Тема 7. ВЪЗНАГРАЖДАВАНЕ НА ЧР		3	2	
7.1.	Същност на възнаграждаването. Предмет, необходимост, цели и управление.			
7.2.	Системи за възнаграждения и компенсации в образователната институция.			
Тема 8. УПРАВЛЕНИЕ НА КОНФЛИКТИ		3	2	
8.1.	Същност, типология и източници на конфликт в училищна среда.			
8.2.	Видове конфликти. Диагностика на конфликта.			
8.3.	Стратегии и тактики на поведение в конфликтна ситуация. Управление на конфликтите.			
Тема 9. УПРАВЛЕНИЕ НА СТРЕСА И ПРОФЕСИОНАЛНОТО ПРЕГАРЯНЕ		3	2	
9.1.	Същност и модели на стреса. Професионален стрес.			
9.2.	Източници на стрес. Последници от стреса.			
9.3.	Стратегии и техники за справяне със стреса в училищна среда. Баланс „работа – личен живот“.			
9.4.	Професионално прегаряне (бърнаут) – същност и специфика на проблема в учителската професия. Психологическа подкрепа.			
Тема 10. ОРГАНИЗАЦИОННА КУЛТУРА		3	2	
10.1.	Същност и особености на организационната култура в образователната институция.			
10.2.	Основни характеристики и равнища на организационната култура.			
10.3.	Въздействия върху организационната култура.			
Тема 11. ЕКИПИ И ЕКИПНА РАБОТА		3	2	

11.1.	Характеристика на екипите. Видове екипи.			
11.2.	Изграждане на екипите. Екипни роли. Етапи на екипно развитие.			
11.3.	Развиване на умения за екипна работа.			
Тема 12. МОТИВАЦИЯ И АНГАЖИРАНост НА ЧР		3	2	
12.1.	Същност и процес на мотивацията. Мотив и стимул.			
12.2.	Същност и управление на ангажираността.			
12.3.	Инструменти за мотивация и ангажираност на ЧР в образователната институция.			
Тема 13. ЛИДЕРСТВО		3	2	
13.1.	Същност и теории за лидерството.			
13.2.	Видове лидерски стил.			
13.3.	Роля на лидерството в образователните институции.			
Тема 14. ДИРЕКТОРЪТ/УЧИТЕЛЯТ КАТО ЛИДЕР В ОБРАЗОВАТЕЛНАТА ИНСТИТУЦИЯ		3	2	
14.1.	Лидерски практики на директора в образователната институция.			
14.2.	Лидерски практики на учителя в образователната институция. Програми за развитие на лидерски умения сред учителите.			
14.3.	Емоционалната интелигентност на лидерите в образователната институция.			
Тема 15. ЛИДЕРСКИ УМЕНИЯ И ФАКТОРИ ЗА ЕФЕКТИВНО УПРАВЛЕНИЕ НА ЗНАНИЕТО		3	2	
15.1.	Знанието в образователната институция.			
15.2.	Стратегия за управление на знанията в образователната институция.			
15.3.	Лидерски роли и умения за управление на знания.			
		Общо:	45	30

III. ФОРМИ НА КОНТРОЛ

№. по ред	ВИД И ФОРМА НА КОНТРОЛА ¹	Брой	ИАЗ ч.
1.	Семестриално оценяване		
1.1.	Курсова работа (по предварително избрана тема)	1	65
1.2.	Казуси	2	40
1.3.	Работа върху препоръчителната литература	1	30
Общо за семестриалното оценяване:		4	135
2.	Сесийно оценяване		
2.1.	Изпит (тест)	1	60
Общо за сесийното оценяване:		1	60
Общо за всички форми на контрол:		5	195

¹ При дисциплини, които завършват с текуща оценка се попълва само т. 1 Семестриално оценяване, съгласно чл.21, ал. 2 от Правилника за оценяване на знанията, уменията и компетентностите на студентите в Икономически университет – Варна.

IV. ЛИТЕРАТУРА

ЗАДЪЛЖИТЕЛНА (ОСНОВНА) ЛИТЕРАТУРА:

1. Балкански, П. Училищен мениджмънт: теория, Книга I. София: ИК Ласка, 2001
2. Коев, Й., Апостолов, А., Колева, В. и колектив. *Управление на човешките ресурси*. Варна : Унив. изд. Наука и икономика, 2017
3. Панайотов, Д. *Управление на човешките ресурси*. София : НБУ, 2014
4. Паунов, Марин и др. *Организационно поведение*. 4-то прераб. изд. София : СИЕЛА, 2013
5. Стефанов, Л., Пейчева, М. *Управление на човешките ресурси*, София : Издателски комплекс – УНСС, 2018

ПРЕПОРЪЧИТЕЛНА (ДОПЪЛНИТЕЛНА) ЛИТЕРАТУРА:

1. Илиев, Й., Димитров, К. *Управление на човешките ресурси*. София : Издателски комплекс – УНСС, 2021
2. Каменов, Б. *Управление на възнагражденията*. София : СИЕЛА, 2011
3. Карабельова, С. Психологически особености на типовете култура и управленските стилове в организацията. *Годишник на Софийския университет. Книга Психология*, Т. 95. София: УИ Св. Климент Охридски, 2007
4. Колектив. *Човешкият капитал - методология, измерения, практики*. София : Нов български университет, 2015
5. Наръчник. *Менторство, коучинг, мотивационни техники – една добра практика в администрацията на образованието и здравеопазването*. Оперативна програма „Административен капацитет”, Благоевград, 2012
6. Паунов, М. *Емоциите на човешкия ресурс*. София : Изд. комплекс - УНСС, 2012
7. Сирашки, Хр. и др. *Организационно поведение*. Свищов : Акад. изд. Ценов - Свищов, 2012
8. Филипов, А. Психологическият климат и личността на учителя като фактори на педагогическото общуване. *Педагогика* (8), 66 – 72, 2006
9. Филипов, А. Училищният директор – образователен лидер и професионален мениджър. *Бизнес управление* (2). Свищов : Акад. изд. Ценов - Свищов, 2021
10. Хаджийски, Д. *Психологически аспекти на обучението и управлението на персонала*. София : Фабер, 2023
11. Bush, T., & Bell, L. *The principles and practice of educational management*. London: Sage Publications, 2019
12. Harris, A. *Effective leadership for school improvement*. Routledge, 2002
13. Garner, E. *Recruitment and Selection. Hiring the people you want*. Eric Garner&bookboon.com, 1st Ed., 2015
14. Koleva, V. E-Recruitment and Generation Z Job-Seekers. *Човешки ресурси & Технологии = HR & Technologies*, Варна : Сдружение Креативно пространство, 2023, 1, 63-75., ISSN (онлайн) 2738-8719
15. Leithwood, K., & Riehl, C. (Eds.). *What we know about successful school leadership*. Greenwood Publishing Group, 2005
16. Leithwood, K., & Seashore Louis, K. *Linking leadership to student learning*. John Wiley & Sons, 2012
17. Russell, K. *Selection process and recruitment plan guide. How to get the right man (or woman) for the job*, Kate Russell & bookboon.com, 2nd Ed., 2019
18. Sergiovanni, T. J. *Moral leadership: Getting to the heart of school improvement*. Jossey-Bass, 1992
19. Waters, T., Marzano, R. J., & McNulty, B. A. *Balanced leadership: What 30 years of research tells us about the effect of leadership on student achievement*. McREL, 2003